

Список використаних джерел

1. *Freeman R.E.* Strategic management: A stakeholder approach. – Boston: Pitman, 1984.
2. *Смачило В.В., Колмакова О.М., Коломієць Ю.В.* Процедура аналізу стейкхолдерів підприємства / Економіка та суспільство, 2017, вип. № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/journal-12/19-stati-12/1334-smachilo-v-v-kolmakova-o-m-kolomiets-yu-v>.
3. *Чепак В. П.* Університет як стейкхолдер-компанія: потреба чи необхідність? / В. П. Чепак // Новий Колегіум. – 2017. – № 1. – С. 14-17. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NovKol_2017_1_6.
4. *Савицька Н. Л.* Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті / Н. Л. Савицька // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації [Текст] : зб. наук. ст. учасників Шостої Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава : Скайтек, 2015. – С. 48–52
5. *Шаров А. І.* Побудова інструментарію дослідження життєспроможності освітнього проекту та його можливого мультиплікативного ефекту / А. І. Шаров // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2012. – №2(42). – С. 1–9.
6. *Грішнова О.* Соціальна відповідальність університетів України: порівняльний аналіз та основні напрями розвитку / О. Грішнова, С. Бех // Вісник Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Серія Економіка. – 2014. – № 158. – С. 16.
7. Положення про стейкхолдерів освітніх програм спеціальностей Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет», Дніпро, Державний ВНЗ «НГУ», 2017» – 9 с.

УДК 378.225

Володимир Олександрович Салов,
*кандидат технічних наук, доцент,
керівник сектору методичного
забезпечення освітнього процесу
НТУ «Дніпровська політехніка»*

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ХИБИ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розглянуто визначення понять Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій стосовно компетентнісного підходу до проектування вищої освіти.

V. O. Salov

TERMINOLOGICAL ERRORS OF THE REGULATORY BASE OF HIGHER EDUCATION

The definitions of the Law of Ukraine "On Higher Education and the National Qualifications Framework in relation to the competence approach to the design of higher education are considered.

Системоутворюючими чинниками вищої освіти є Закон України «Про вищу освіту» (далі – Закон) та Національна рамка кваліфікацій (НРК), на підставі яких у 2015 році закладами вищої освіти розпочато

розроблення освітніх програм за оновленим переліком спеціальностей. Позитив цих документів полягає в орієнтації на Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Довідник користувача ЄКТС, Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Розроблення освітніх програм здійснювалось на основі понять «компетентність», «компетентності» та «результати навчання», що визначають суть компетентнісного підходу до проектування вищої освіти.

За Законом-2014 **«компетентність** – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти». Але сутність компетентнісного підходу полягає у відборі знань, умінь тощо, необхідних для певних дій, а не навпаки. Більш придатне для проектування освіти визначення містить НРК-2011: **«компетентність/компетентності** – це здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості». Але й тут доцільніше використовувати термін «компетенція» у сенсі повноваження особи. Залишається також відкритим питання: компетентності – це множина чи складові поняття «компетентність»?

За Законом-2014 **«результати навчання** – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти», але згідно з чинною на той час НРК-2011 **«результати навчання** – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання». Тобто, НРК підкреслює ідентичність компетентностей і результатів навчання у вигляді знань, умінь тощо, що створило термінологічну плутанину.

Означені документи на сьогодні неодноразово (хоча й асинхронно) змінювалися. Так, відповідно до Закону-2019 **«компетентність** – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей», що кардинально

змінює суть поняття та алгоритми формування стандартів вищої освіти, освітніх програм тощо. Але в НРК-2020 поняття «компетентність» сформульовано ... за Законом-2014. Чергова неузгодженість документів державного рівня дивує.

За Законом-2019 «**результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів». НРК-2020 результати навчання формулює аналогічно, але не зазначає, на жаль, що мова йде про очікувані результати навчання, які адекватні регламентованим за кваліфікаційними рівнями у форматі «знання – уміння – комунікація – відповідальність та автономія» і незалежні від здатності особи їх продемонструвати.

Висновки:

1. Протиріччя нормативної бази державного рівня ускладнюють процес проектування вищої освіти.
2. Причини термінологічних хиб – нехтування функціональним аналізом діяльності людини та національними надбаннями в цій сфері.

УДК 378.14:371.14 (07)

Юлія Олександрівна Шабанова,
*доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри філософії і педагогіки
НТУ «Дніпровська політехніка»*
Миргородська Ольга Анатоліївна,
*магістрантка групи 011м-20з
кафедри філософії і педагогіки
НТУ «Дніпровська політехніка»*

АСЕРТИВНА ПОВЕДІНКА ЯК ЗАПИТАНА ФОРМА СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття розглядає асертивну поведінку у комунікаційному просторі викладача та студента як новітній вид педагогічного спілкування та трансформування смислів.